

دانشگاه قم؛ دانشکده الهیات و معارف اسلامی

پایان نامه کارشناسی ارشد

مقایسه تجربه عرفانی و وحیانی

استاد راهنما:

استاد مشاور:

محمد حسین حشمت پور

نویسنده:

سلیمان خاکبان

تاریخ نگارش:

چکیده:

رساله‌ای که تحت عنوان مقایسه تجربه عرفانی و وحیانی تقدیم می‌شود شامل سه بخش اصلی است: بخش اول: آشنایی مستند با دیدگاه‌های پنج تن از شخصیت‌های برجسته معرفتی جهان اسلام (فارابی، ابن سینا، شیخ اشراق، ابن عربی و صدرا) درباره «عرفان» و «وحی» است. هدف این بخش، صرفاً آشنایی مستند با دیدگاه شخصیت‌های مذکور با دو مقوله «عرفان» و «وحی» است. لذا خواننده محترم، در این بخش، نباید انتظار نقد و بررسی و اظهار نظر موافق یا مخالف را از طرف نویسنده یا دیگران داشته باشد. بخش دوم: جمع بندی دیدگاه‌هاست. هدف این بخش آن است که بفهمیم آیا دیدگاه‌های مورد بحث، با هم اختلاف دارند یا ندارند. اگر اختلاف دارند، در چه حد است؟ و نقاط اشتراک چیست؟ بخش سوم: نقد دیدگاه‌هاست. این نقد در دو مرحله انجام گرفته: ابتدا دیدگاه حکمای خمسه (فارابی، ابن سینا، شیخ اشراق، ابن عربی و صدرا) را توسط جمعی از علمای معاصر (حسن زاده آملی، جوادی آملی، دکتر یثربی، استاد محمدرضا حکیمی، شهید مطهری و آیت الله امینی) مورد بررسی قرار داده‌ام. علت انتخاب این افراد نوع نگاه آنها به مبانی و دیدگاه‌های حکمای خمسه است. دو نفر اول (حسن زاده و جوادی) از مدافعان سرسخت مبانی و دیدگاه‌های حکمای خمسه‌اند. دو نفر دوم (حکیمی و یثربی) از مخالفان جدی حکمای خمسه‌اند. و دو نفر سوم (مطهری و امینی) حد وسط دو دیدگاه موافق و مخالف‌اند. پس از آشنایی با سه دیدگاه معاصر و تأملاتی که بر هر یک از آنها داشته‌ام، شخصاً بر اساس مبنایی که دارم دیدگاه حکمای خمسه را بر قرآن و عترت عرضه کرده و نظر خود را در باب عرفان و وحی که ملهم از آموزه‌های قرآن و عترت است تقدیم صاحب‌نظران کرده‌ام.

واژگان کلیدی:

عرفان، وحی